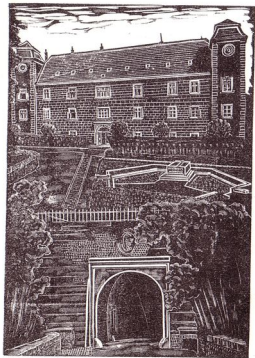

A MAGYARÓVÁRI
SÁRGULÓ GAZDÁSZOK
EMLÉKALBUMA

A MAGYARÓVÁRI
SÁRGULÓ GAZDÁSZOK
EMLÉKALBUMA

A Z Ó S I Ö V É R I A K A D É M I A

STERKESZTŐBIZOTTSÁG:

Dr. BATHÓ JÁNOS

VASS JÓSEF

Gr. KÖNIGSEGG-ROTTENHEIS MRSÁ

ELESZ PIROSKA

MAGORY GÉZA

IRÓHELYI LÁSZLÓ

sz. RADÓ JÓSEF

FERKIS JÓSEF

BOZMAN FERENC

NÉDÉCZKY-GRIEBSCH VIKTOR

SCHIBNYI KÁROLY

◆

A FARMETSZET-BEITER LÁSZLÓ GRAFIKUSMŰVESZTŐL.

◆

A felvételeket részben YODA FERENC (nyelvtudós) készítette.

◆

Nyomta: A Magyarországi Könyvszerkesztő és Könyvkiadó Rt.

◆

1996 -11- 2 6

2004 -05- 1 3

ELŐSZÓ

Képek, nevek, mondatok vannak ebben a könyvben. Másnak csak annyit mond, amennyit egy idegen név, idegen írás mondhat. De aki ismerős újakkal hajtogatja lapjait, az előtt a képek, nevek fekete-fehér foltjai mögül kirajzolódik a színes Ember: az alakja, a hangja, mosolya, a gesztusa, úgy amint itt élt közöttünk, akivel együtt mindannyian elindultunk valahová...

Nem történelem ez, mégcsak nem is három év története. Csak annyit tud nyújtani belőle, amennyit a fotóiparter gépe a „Nagy Derby”-ről: egy nekifeszült izomvonalat, egy elnyúlt akciót. Pillanatfelvételek ezek a nagy Gépezet kis kerekeiről, amelyek három évig egymás mellett dolgoztak, forogtak simán, olajosottan, néha keményen nekikapaszkodva, szikrázva... Mondatok vannak itt, amihez ki-ki maga írja a glosszákat; fehér-fekete foltokat mutat, aminek értelmét, színét, ízét csak az éli meg, akibe mélyen maródtak a megélés villanásaiban a képek. Tehát csak szimbólum e az könyv, szimbóluma a Bennünk Élő Emlékek Nagy Albumának.

Magyaróvár, 1938 május havában

VASS JÓZSEF.

G R O F F I T S G Á B O R
GAZDASÁGI AKADEMIAI IGAZGÁTO,
GAZDASÁGI FŐTANÁCSOS, FELSOHÁZI TAG

vitéz dr. Bittera Miklós
gazdasági akadémiai r. tanár, egyetemi
c. rk. tanár, m. kir. gazdasági főtanácsos

† Dr. Gróf Béla
gazdasági akadémiai rendes tanár

Világhy Károly
gazdasági akadémiai rendes tanár

Bakoss László
gazdasági akadémiai rendes tanár

dr. vitéz Biró Gyula
gazdasági akadémiai rendes tanár

Karkovány Ákos
gazdasági akadémiai rendes tanár

Dr. Vutskits György
gazdasági akadémiai rendes tanár

Varga-Kiss Ernő
gazdasági akadémiai rendes tanár

Dr. Csukás Zoltán
gazdasági akad. tanár, egyetemi m. tanár

Dr. Nyiredy István
gazdasági akadémiai rendes tanár

Dr. Révy Dezső
gazdasági akadémiai rk. tanár

ifj. dr. Széll László
gazdasági akadémiai rk. tanár

Dr. K u t y L ó s z l ó
gazdasági akadémiai segédtanár

S z i l ó v i k E n d r e
m. kir. kertészeti felügyelő

Vágsellyei István
gazdasági akadémiai tanársegéd

Dr. Baintner Károly
gazdasági akadémiai tanársegéd

Dr. Gruber Ferenc
gazdasági akadémiai tanársegéd

Rózsa Imre
gazdasági akadémiai tanársegéd

Dr. Villax Ödön
a m. kir. Nővénytudományi Intézet vezetője,
mb. gazdasági akadémiai előadó

Szabó Gábor
gazdasági akadémiai gyakornok

112514

Galambos József
okl. erdőmérnök, mb. előadó

Dr. Wallner Ferenc
gazdasági okadémiai gyökornök

Dr. Vogel József
gazdasági akadémiai gyakornok

Kovács Imre
okl. testnevelési tanár

Dercsényi Sándor
okleveles gazda, gazdasági akadémiai titár

Az akadémia régi épülete

B a g o l y I s t v á n

D r . B o t h ó J á n o s B e r c z e l l y I m r e

B u j ó k i J ó z s e f

E l e k e s P i r o s k a E r d ő h e l y i L á s z l ó

F a z e k a s L á s z l ó

F e r k i s J ó z s e f - h . F i s c h e r - K á l m á n

Fleck Gebner

Foss Alford

Gertrude

Harigóni György
(Család-Történeti munkája).

Harigóni László (Fotó és rajz)

Kócsán György

Kócsák-Szabó István

Kónya-Rottenfels Miksa

Einar Vilmos

Knut Walter Loren Vilmos

László Bölcskei

Mórta Gyula Mórta Gyula

Mesterházy Sándor

Mészáros Árpád

Hedezszy-Gmebach Tibor

N é m e t h L á s z l ó

12. R a d ó P é t e r / R a f f a y p é t e r J ó z s e f

RUBING AUGUSTUS NORMAN FRENCH

RUBING AUGUSTUS NORMAN FRENCH

S a r l e d e

S a h r u m p f K a r o l y S e h u m m e l J a n o s f

Somers Lohr

Salick Miles Strabo Karoly

Senator Fred

Senator Edualdo

Senatorth Pavao

Tamara Getrod

Tankard

F a g i l i e t t i

Z a b e l i e v s

TEMLŐSI JÓZSEF M. A. D. K. Ö. L. M. Ö. N. MAGYARITÁK

1928. évi május 1-én egy baloldali székbe-tervezési tervet készített.

Először... Először nem tudtuk, nem akartuk elhinni. Hiszen először is bizonyos, hogy gondolatunk elénk egy új világ meg-
jelenését. Új életünkben remélve várunk a jövőre.

Először — de először is tovább éltek. Úgy éltek tovább, ahogyan először is éltek. Azonban bizonyos szempontok között. A nem legutolsó akarat volt, hogy az az életünk legyen.

A jövőre tervezésünk mintaképe voltunk a együtt is meg-
telt el. Székben is éltek. Tragikusan tovább éltek. Végül is éltek tovább, mint egy életünkben hasznos munka el.

Székben is éltek!

AKADÉMIÁNK RÖVID TÖRTÉNETE

Az óvári Akadémia alapításától, 1818-tól, 31-éven keresztül mint gazdasági „magántanintézet” működött.

A tanintézetet *Albert Kázmér*, szász-tescheni herceg és neje, *Mária Krisztina*, királyi hercegnő, Mária Terézia leánya, alapították. Az 1818 október 25-én kelt alapítólevelében foglalt hercegi nyilatkozat szerint a „magyar nemzet iránt érzett hajlandósága és szeretete tanulságul, úgy annak emlékéül, hogy a nemzet körében a helytartói állást több éven keresztül (1765—1780) betöltötte, valamint, hogy életének legvirágzóbb szakát itt élte át a magyar királyság javára”.

E magántanintézet förendeltetése az volt, hogy a hercegi pár magyarországi, morvaországi, lengyelországi és sziléziai uradalmi számára elméletileg és gyakorlatilag képzett gazdaszakteket neveljen. Azonban az előadásokat és gyakorlatokat kezdettől fogva mások is látogathatták. A hallgatóság a Monarchia minden részéből, de főleg hazánkból került ki.

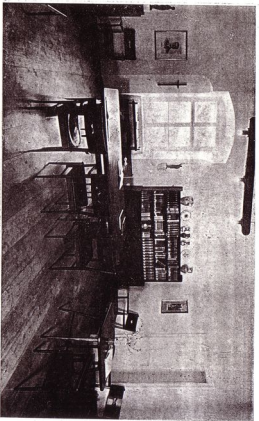
A tantermek és a gyűjtemények az ódon, várszerű kastélyban nyertek elhelyezést, mely az idők folyamán több változáson ment keresztül, és a mai napig is az Akadémia szolgálatában áll.

A tanfolyam két éves volt. Az oktatás kezdetben latin és német, utóbb azonban kizárólag német nyelven folyt. A tanulók nemcsak hogy díjat nem fizettek, hanem a szegényebb sorsú, arra érdemes tanulók részére hat ösztöndíjat alapítottak. Az ösztöndíjak elnyerésében a hercegi pár szolgálatában álló tisztek fiai vétettek elsősorban tekintetbe. A magántanintézet működését az 1848—49-iki tragikus események megszüntették.

A szabadságharc után az akkori Cs. és Kir. Kormány egy felsőbb szervezetű Gazdasági Tanintézet felállítását határozta el azzal az indokolással, hogy a mezőgazdasági pályára készülő ifiak képzettségük megszerzése miatt ne kényszerüljenek külföldi akadémiákat látogatni. Több javaslatba hozott, hely közül a választás Magyaróvárra esett. E választást leginkább az itt működött tanintézet jó hírneve és a környék előrehaladott mezőgazdasági kulturája döntően befolyásolta.

A Cs. és Kir. Földmívelésügyi Miniszterium és a magyaróvári uradalom akkori tulajdonosa, *Albert főherceg* között 1850. július 31-én a szerződés létre is jött. A szerződés szerint „a főherceg úgy magát, valamint jogutódait kötelezte arra, hogy az eddigi tanintézetnek használt várkastélyt, továbbá az uradalomtól egy bizonyos területet évi fizetésért átengedje; a magyaróvári uradalomba bekebelezett *Pálósszerzet* nezsideri kuriája után pedig a tanintézet fenntartására évi járadékot fizet és megengedi, hogy úgy a tanárok, valamint a tanulók a főhercegi uradalmakat tanulmányi célból látogathatják.”

Az 1850. november elején meginduló „Cs. és Kir. Gazdasági Felsőbb Tanintézet”-ben a tanítás továbbra is német nyelven folyt. Az intézetet több külföldi hallgató látogatta, de a hallgatók túlnyomó többsége azonban állandóan magyar volt.†

A magyarórádi M. Kir. Gárdosági Akadémia ifjúsági olvasóterme. (Fény Vesz)

A bátorokai ikerterei: Karszt Gyula, építő-ípművész, tanár.

1867-ben hazánk alkotmányos jogait ismét visszanyerte. A területén felállított közintézmények a magyar minisztérium fennhatósága alá kerültek. Az óvári Gazdasági Felsőbb Tanintézetet csak 1869 január havában helyezték a magyar kir. Földmívelés-, Ipar- és Kereskedelemügyi Minisztérium fennhatósága alá, amikor a „Magyar Királyi Gazdasági Felsőbb Tanintézet” nevet kapta. A minisztérium annak tekintetbevételével, hogy a hallgatók nagyobb része magyar, azonnal gondoskodott arról, hogy az eddig 52 éven keresztül tolyt német nyelvű oktatással párhuzamosan a tanítás magyar nyelven is megtartassék. *J. Ferenc József* király 1874. augusztus 23-én kelt legfelsőbb jóváhagyásával a hazai gazdasági tanintézeteket új szervezésnek vetették alá és ekkor az óvári Gazdasági Felsőbb Tanintézet „Akadémia” címet és új szervezetet kapott.

Az 1869-ik évtől kezdve a magyar származású ifiúság a magyar tannyelvű előadásokat hallgatta, míg a nem magyar ajkúak inkább az időközben alapított osztrák főiskolákat és egyetemi fakultásokat keresték fel. Ezért a külföldi hallgatók száma az óvári Akadémián nagyon megfogyatkozott. E körülmény az Akadémia ügyeit vezető minisztériumot arra az elhatározásra bírta, hogy a német tanfolyamot megszüntesse. Így az Akadémián, az 1884–85-ik tanévtől kezdődőleg az oktatás nyelve kizárólag magyar lett.

Az Akadémia életében egy újabb korszak kezdetének tekinthető az 1907–1908-ik tanév, amennyiben az Akadémia új szervezeti és tanulmányi szabályzatot kapott: a tanfolyamot az eddigi két évről három évre emelték fel és tanrendjében is lényeges módosítások történtek. E korszakban: 1914-ben az Akadémia kapcsolatba került a pozsonyi Tudományegyetemmel, ugyanis a jogi tárgyakat a pozsonyi Egyetem tanárai adták elő az Akadémián. Sajnos, Pozsonynak 1918-ban bekövetkezett cseh megszállásával e kapcsolat megszűnt. Erre az időre esik az Akadémia 100 éves fennállásának évfordulója is, melyet az Alma Mater az akkori zavaros viszonyok között nem ünnepelhetett meg olyan ünnepség keretében, mely méltó lett volna az esemény fontosságához.

A világháború s az azt követő forradalmak gyászos korszaka az Akadémia életére is nyomasztólag hatott. A folytonos és mélyreható politikai változások erősen éreztették hatásukat a tanítás menetében. A vörös uralom — személyi változásoktól eltekintve — a tanári kar gondossága révén nagyobb erkölcsi kár és anyagi veszteség nélkül vonult el az Akadémia felett. A tanácsköztársaság egész ideje alatt semmi olyan intézkedés nem történt, mely az Akadémiát hivatásától eltérítette vagy az oktatást lehetetlenné tette volna. A törvénytelen kormányok intézkedései igen sok akadályt gördítettek ugyan a lelkiismeretes és szorgalmas munka elé, de sikerült az Akadémia akkori vezetőségének és tanári karának az intézettől minden erkölcsi és anyagi károsítást távoltartani úgy, hogy az elkövetkező évek folyamán, a viszonyok lassú javulásával, az ősi Akadémia változatlanul és megszakítás nélkül folytathatta áldásos működését.

Az óvári Akadémia történetének vázlatos megírásakor meg kell emlékeznünk még a legújabb változásokról is.

Az 1934. évi 10. tc. 7. §-a a Gazdasági Akadémiák oklevelének képesítő hatályát lényegesen csökkentette. Ugyanakkor az Akadémiák tananyaga jelentékenyen bővült. Ennek ellenében az Akadémián kitünő vagy jó oklevelet szerzett hallgatók a Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Mezőgazdasági Osztályát 1½ év alatt, a már letett vizsgák ismétlése nélkül, elvégezhették, 1935–36-tól kezdve. Ugyanekkor az egyetem Mezőgazdasági Osztályának első éves hallgatói, az első, úgynevezett gyakorlati évet, az Akadémiákon végezték (illetve végezték volna tovább). Ez a kapcsolat az Egyetem és a Gazdasági Akadémiák között azonban csak egy évig (1935–36), állott fent. Ugyanis az Országgyűlés 1936. év júliusában új törvényjavaslatot fogadott el, mely az 1934-ik évi X. tc. 7. §-át módosította és az Akadémiák oklevelének régi hatályát nagyrészt visszaadta (kivéve a tanári és kísérletügyi állásokra való képesítést), de az Egyetemmel való szorosabb kapcsolatot megszüntette. Az Akadémiát végzett hallgatók azonban ezentúl már két félév alatt elvégezhetik az egyetem Mezőgazdasági Osztályát, de az egyetemi szigorlatokon kívül az Akadémiákon letett vizsgákat (szigorlatot) meg kell ismételni. Ez újabb rendelkezések után a Gazdasági Akadémiák tanrendjében ismét több, korszerű módosítás történt, melyek elméletileg és gyakorlatilag *kiválóan képzett* s nagy, általános kultúrával rendelkező, modern, magyar gazdasz-típus kialakítását szolgálják.

Ferkis József.

AZ AKADEMIA ES A VÁRKAPU

Diáktanya. Egy ágy, egy szekrény, két szék, s a mosdón mosatlan rántottás lábos. A szoba közepén asztal, rajta csonkaszerű hamutartóban cigarettavégek tömege, mellette néhány üres borospohár néhány kártya, gúnyos összevisszaságban hevernek. Az asztal szélén gyorslőző — legényéletünk leghűbb kísérője. A földön Káró dáma, bánatos mosollyal gondol vissza az éjszakai kártyacsatára, szomorúan néz széjjel az elhagyatott diáktanyán. Ez az ódon szoba volt óvári életünk színhelye.

De eljutottunk a rövid film végéhez. A sok szép emlék aranyözönével vonja be a szürke kis otthont. Széppé válik az emlékezet tükrében minden hétköznapság: miközben emlékeimben kutatok, emlékek álompalotájában ülök — bútorozott hónapos szobában. Ke-

resek valamit — kilépek a nyikorgó kiskapun, mely öreg bolthajtásával három legszebb évem birodalmának kapuja volt. Végigmegyek a virágokkal szegélyezett Fő-utcán. Álomkórosként nézek körül — ismeretlen és mégis annyira ismerős házak — már csak emlékeimmel vagyok itt.

Az öreg Központi kávéház áll előttem, kopott plüss pamlagaival, faragott asztalaival. Mintha hallanám Géza cigány síró hegedűjét: "... Isten Veled Kedves ...!" Vagy csak álmodom? Nem lehet — hiszen itt van a Kaszinó is — első óvári bálunk színhelye, sok meleg és kedves pillanat tanúja. Egy báli éjszaka, egy szőke fürtös leányfej jelenik meg emlékezetemben, egy kedves szempár összevillanása, egy-egy forró kézszorítás — most úgy érzem egy percre: elbúcsúztam már Óvártól.

De nem — hiszen itt áll az öreg gesztenyefa árnyékában a főhercegi kastély is. Elmegyek mellette. Jól ismerem az utat. Majd áthaladok az évszázados várkapun és ifjú éveim könnyesen boldog napjainak emléke, az Akadémia áll előttem. A négyszögletű várudvarra ferdén esik be a ragyogó napfény. Egyik oldalra éles, sötét árnyékot vet, a másik oldalon kacagó aranyszínűre festi az öreg macska-köveket. Furcsa — olyan, mint az egész élet — egyik oldalon fény, a másikon árnyék. Vagy talán csak véletlenül állok háttal a fénynek és véletlenül van előttem árnyék mindig?!

Az öreg harang is csendes. Nyelve fáradtan pihen, pedig hány-szor szólt nekünk is, míg egyszer utoljára. Felmegyek a kikoptatott

A FŐHERCEGI KASTÉLY

ÖVÁRI PARKRÉSZELET

lépcsőn az emeletre, végigjárom a tantermekben a padsorokat. Egy-egy bevéssett név előtt megállok, eltűnődöm: hová lett mindez? Önkéntelenül is az öreg diáknóta jut eszembe: "... alsó és felső tantermek, örökre Isten veletek, Tovább, Tovább..."

A kis lúcsosny kápolna hátán függ az időtől barnára edzett feszület. A térdeplőn hervadó nefelejts csokor — imádkozó, reszkető kezű néni keze hagyhatta ott. Miért kell ma, emlékeim utolsó sétáján, mindenütt az elmúlással találkoznom?

Alig veszem észre, máris a park évszázados lái alatt sétálok. A parki vendéglőben lezajlott nagy sörözések, egy-egy Valéta-bál, titkos, a Mama tudta nélküli séták — egy boldog összesimulás, talán egy-két lopva váltott csók emlékei — miért rohantok meg oly kegyetlenül egyszerre? Csak azért, hogy nehezebbé tegyétek az elválást?

Végig a Dunaparton tobzódik az élet tavasza. A révész barátságosan köszönt, ladijában a kis kutya ismerősen dörzsöli hozzám hideg orrocskáját. Túl oldalon, a fenyők árnya alatt bújik meg, nyiló muskátlik között, a csónakház. Nem akarok a közelébe menni, kissé távolabb állok, ahogyan a távozóhoz illik. Mennyi felelhetetlen óra, mennyi kellemes és izgalmas csónakkirándulás — Paradicsom, feketeerdei híd, Macskasziget — mind-mind egy-egy állomása annak a boldog utnak, melyet oly sokszor végigveztünk. Lassan bandukolok a parton,

fű, fa, lomb, minden oly ismerős, — szeretném mindegyiket megfogni, megsimogatni... utoljára. Emlékszel öreg fűz? — hiszen alattad üldögéltünk tavaszi napokon, ellógott elfodási órákon. Ültünk és gyermeki fantáziával tervez-

MACSKASZIGET

tuk a temetőt. Leptuk a leveled és számoltuk: Szeret — nem szeret? Letépek egy levelet, bedobom a vízbe, az örvény elkapja, viszi, sodorja magával. Valamit elvitt a víz... Talán — három év boldog emléket?! Az öreg fűz szomorú lombjával csak bólogat rá.

Megyek tovább, magam sem tudom már merre? Keresem azt, ami ma elveszett bennem. Megkerülöm a várost. A temetőhöz érek. Kereső szemekkel haladok a sírok között. A nap leáldozó fényével aranyba borítja az ég alját — a sírokon néhol friss virág, a legtöbbször hervadt koszorúk. Megállok egy kő előtt. Hófehér márvány. Rajta aranybetűkkel: Horváth Érszike élt 20 évet. Istenem, hiszen majdnem a bálteremből vitte el a halál. Mintha csak tegnap lett volna. Örökké mosolygó arca számunkra ma is él. Tovább lépek. Fehér márványkő alatt nyugszik Akadémiánk néhai nagynevű igazgatója: Bánvárti Sándor. Az elszállt és a hívásra váró galamb jelenete szíven üt: mi is elszállunk. Az élet vár ránk. De vajjon fog e nekünk a boldog és gondtalan évek után nyugalmat és megelégedettséget nyújtani? Egy másik kő alatt Gróf Béla, akadémiai tanár nyughelye. Jószívű egyéniségét miért vitte el közülünk a halál, miért? Csak három évet éltünk

itt és már a temetőben is van valakink! Megyek kifelé, az öreg gesztenyefa soron keresztül, ha behunyom egy pillanatra a szemem, halottak napjának képében áll előtttem a temető. Apró lángókat fujdogál a késő őszi szél. Imbolygó alakok árnyait óriásira festi a sötétség. Csend van. Csak a viasz sercegése hallatszik — most is hallom. Mi van velem ma, hogy folyton a halálra gondolok? Csakugyan, én is temetek. Sokat, talán mindent: gondtalanságot, fiatalságot és tengersok szép emléket.

Tovább, csak tovább! Felölelni utoljára mindent, ami ide fűzött: átélni a boldog emlékeket mégegyszer. Sietnem kell, sok van belőlük. Szapáry-utca, Rózsa-utca, Lenau-ház, az évszázados szent János szobor mellett is elmegyek.

Betérek a kis parista templomba. Félve lépek be, a nagy csendet nem merem zavarni. Az utolsó padban egy öreg néni ül, morzsolja olvasóját és félhangosan mormol. Mennyi vasárnapi mise emléke él bennem. Szigorlatok előtti fohászok, hányszor segítettek — a színes ólomkarikákon széthullva esik be a fény — csendben térdet hajtok és észrevétlenül osonok ki. A Magyar-utcán — sok korszolás, séta emléke — egyedül bandukolok végig. A májusi ájtatosságról éppen most jönnek ki, egyszerre népes lesz az utca. Menekülök. Nem akarok, nem tudok embereket látni ma. Egyedül akarok lenni, egyedül az emlékeimmel.

Bevágódik mögöttem az öreg kapu, megint kicsiny szobámban ülök. A nap már lement, elgondolkozom a homályos, kis szobában, a régi asztal előtt. A feltornyosuló könyvhalmazra mered a szemem. Szeretnék felébredni, szeretném újra kezdeni, szép volt, boldog idők voltak — a kacajból, a vidámságból, az örömből csak ez maradt. A csendülő poharak hangja és duhaj éjszakák... temetéssé váltak. Eltemetjük, elsiratjuk örökre legszebb éveinket és emlékezetemben a fejfára csupán ezt tudom írni:

szép volt!

Gróf Köznigsegg-Rottenfels Miksa.

HÁROM ÉV AZ EMERICANÁBAN

A magyaróvári M. Kir. Gazdasági Akadémia ifjúságának nagyrésze bajtársi egyesületekbe tömörült. Mi, akik három évvel ezelőtt iratkoztunk be az ősi Akadémiára, a katolikus, magyar főiskolai bajtársi szövetségbe: a Foederatio Emericanába léptünk be, hogy a keresztény és magyar világnézetnek önzetlen és harcos katonái legyünk. Beléptünk, mert aktíve is részt akartunk venni a keresztény magyar főiskolai ifjúságnak az igazabb Máért és a szocialisabb Holnapért vívott küzdelmében. Ugy gondoltuk: szellemi és lelki életünk fejlődése is szélesebb perspektívát kap olyan bajtársi egyesületben, amely elmélyült, sokoldalú és céltudatos kulturmunkával készíti elő tagjait az egyetemes magyar célok és a krisztusi program megvalósítására. Ugy éreztük, hogy az Emericana céljai felelnek meg legjobban fejlődő egyéniségünknek, mert itt építhetjük ki magunkban az új, szociális világnézettel erősebben meghatározott, magyar lelkitípust s a cselekvő, pozitív, katolikus egyént.

Mindebből törvényszerűen következik, az akadémiai évek alatti legfontosabb emericánás kötelességünk: főiskolai színvonalú *mezőgazdasági szaktudás és széles, átfogó szempontú általános kultúra* megszerzése.

E komoly emericánás munka mellett azonban nem feledkeztünk meg Corporatiónk társadalmi kötelezettségeiről és nívós, családi környezetet pótló, Curialisok rendezéséről sem. Ezek közül különösen kiemelkedik népszerű és ünnepi atmoszférát jelentő karácsonyi Diszcurialisunk. Műsorának keretében mély hatást keltett Kosch-Hellmesberger: „Tantum ergo”-ja. Hegedűszólóját főtisztelendő Vass József, III. é. akadémiai hallgató játszotta, nagy művészettel. A szárnyaló hegedűszólót zongora- és vegyeskari kíséret festette alá. Kapp Marinka kisasszony látta el a zongorakíséretet, művészi rutinnal. Lukovits Ica, Örvössy Baby, Rácz Erzi szoprán, Csereznayák Sári, Neuberger Paula és Neuberger Baba ékes kisasszonyok pedig alt szólamban voltak értékes tényezői a sikernek. A kórus betanításáért és vezényléséért vitéz Kistelekgy Géza zeneiskolai igazgatót illeti köszönet. E műsor keretében, kedves vendégünk, Krämer Valéria okl. zenetanár fölényes technikai tudással és művészi elmélyedéssel játszotta

Chopin : H-moll Scherzo-ját. Karácsonyi diszcuriálisunkat Spick Miklós és Vogl Béla szellemes krónikája zárta be.

Többi curiálisunk komoly részében Martin Gyula és Tóth Árpád értékes felolvasásai, Bujáki József mélyen átértett szavai, Mágory Géza és Szabó Károly megnyitó beszédei emelkednek ki a búcsúzó III. éves emericánások lelkes munkájából. A curiálisok vig részében pedig Schummel József és Rozman Ferenc bajtársaink szerepeltek szép magyar nótákkal.

Most, amikor búcsúzunk az ősi Alma Matertől s a Corporatiótól, érezzük mindannyian, hogy a magyar feltámadás s az új magyar élet előkészítésében úgy vehetünk részt legjobban, ha az Akadémián szerzett sokoldalú szaktudásunkat és kulturértékeinket magyar lendülettel és akarattal s hívő keresztény hittel állítjuk a magyarság nagy céljainak szolgálatába.

Búcsúzóul *Krisztus* kegyelmét kérjük minden emericánás testvérünkre és lelket építő, őnzetlen munkájukra. A kiteljesedő, boldogabb magyar jövő reményében

vivat, crescat, floreat Americana.

Mágory Géza.

A FOED. AMERICANA AVARIA ET MOSONIA CORPORATIOJÁNAK III. ÉVES TAGJAI

HÁROM ÉV A TURULBAN

Csaknem teljes három év telt el azóta... Ősz volt...

Barátságosan, rideg magyar ősz...

Közel hatvanan verődünk össze Óváron mint kezdő gazdászok, hogy megismerjük és megszeressük ezt az őseink tengernyi vérével öntözött drága magyar földet.

Három éven át ölelkeztünk össze a haza életet adó szent rögével — s összeölelkeztünk egymással is.

Igen, lélekben már összeölelkeztünk azon az első Turul-táboron, amelyen huszan, törhetetlen, dacos magyarsággal fölesküdtünk arra, hogy dolgozni, küzdeni fogunk s ha kell, meg is halunk magyar hazánkért.

Felejthetetlen volt! Huszan, kik pár nappal előbb szétszóróttan éltünk az országban, szívünkre tett kézzel és esküre emelt ujjakkal, a láklyák fellobbanó lényénél egymásra találtunk...

Talán akkor éreztük igazán először, hogy keresztény magyarok között a legnagyobb távolság is mily közel van — térben s ímában egyaránt... Az eskü szavai elhangzottak s hogy azóta valóban dolgoztunk, arról felavatásunk óta rendezett huszonnégy nyilvános és közel harminc zárt tábor mindennél többet és világosabban beszél.

Hogy a Turul életébe — a táborokon keresztül — némi betekintést nyerjünk, megemlítek egy-két műsorszámot a sok közül:

„Nyugatmagyarországi felkelők”, „Zsidókérdés”, „Németországi utirajz”, Juhász József alvezér bts. felolvasása: „Magyarország elzsidósodása”, Körös Vilmos főlovászmester bts.: „A Turul-ifjúság célja” és Schrimpl Károly Főállományvezető bts.: „Szélsőséges nemzeti mozgalom” című előadásai. Erdőhelyi László vezér bts.: „Csak egy éjszakára”, Juhász József bts.: „Magyar ének 1919-ben” című szavataik, valamint Sárly Ede főregős bts. ének- és zeneszámai.

A hároméves Turul életünk egyik legkiemelkedőbb eseménye volt az 1937. december 6-án rendezett disztáborunk, mely a legfőbb Hadur, *Horthy Miklós* Kormányzó Úr markáns magyar alakját rajzolta fel. Músora a következő volt: Erdőhelyi László vezér bts. szeretetteljes üdvözlő szavai után Szabados Vilmos bts.: „Eljött egy férfi” c. saját szerzeményű költeményét szavalta. Juhász József alvezér bts. „Horthy” címmel tartott felolvasást. Az ünnepi beszédet „Mit üzen Horthy az ifjúságnak” Gyurácz Ferenc dr. kegyesrendi gimn. tanár tartotta, melyet Juhász József „Riasztó” c. szavolata követett. A Turul énekkara „Zug az erdő...”, „Horthy üzenete...” c. énekeket adta elő, Sárly Ede főregős bts. vezényletével. Majd Frank György bts. magyar nótákat énekelt, cigányzene kísérettel. A hosszú és tartalmas est komoly részének befejezése után a Mikulás bácsi (Berczelly Imre alvezér bts.) a táborunkon megjelent hölgyeket és leányokat izléses ajándékokkal lepte meg.

Összejöveteleink alkalmával a komoly és vidám rész harmonikusan kiegészítette egymást. Táborainkon reátok is gondoltunk elszakított véreink. A vígságot mindig megszakította az éjfélt „memento”. „Az emlékezés tüzei” az előbb még vig arcok helyett virrasztó, öntudatos

magyarokra hullottak sapadt lenyüket. Elhallgatott a zene. Elnemult a mosolygó száj... Es a sötét éjben felidéztek fájdalmas csonkaságunk: romok felett merengtünk mi is, mint régen a Barcidák. Ilyenkor nektek üzentünk, idegenben élő testvéreink, akik a rabság fekete kenyerét eszitek... Üzentünk, hogy ne csüggedjeteek és reméljeteek.

Hazafias gondolkodásunk kiépítésével mindig párhuzamosan haladt hitéletünk ápolása is. Éreztük, hogy Isten országát csak az nyerheti el, aki földi hazája érdekében is elszántan dolgozik. Az Úr szent hajlekában mélyen térdet hajtottunk, hogy utána feszesen tisztelegjünk hősi halottaink emlékművei előtt.

Bajtársainkat, tehetségünkhöz képest, mindenben támogattuk. Nem egy szegénysorsú turulistát ingyen, vagy olcsó ebédhez jutattunk, míg másokon jegyzetek kölcsönzésével segítettünk. Az elmúlt évben pedig a magyaróvári hősök emlékművénél felállítottuk a „mindenki karácsonylájjá”-t.

Az értékesebb munkát azonban, kétséget kizáróan, kint az életben végeztük. Amerre csak vilt az útunk, nem szüntünk hangsúlyozni, hogy a hazáért, valláskülönbség nélkül, testvérként kell összefognia minden keresztény magyarnak. Az ilyen összefogás a kicsiny nemzeteket is erőssé és nagyvá teszi. Ha a valláskülönbséget hangsúlyozzuk, csak gyöngítjük saját erőnket s szembe állítjuk a magyart a magyarral. Jól esett látnunk, hogy eszméinket nagyon sokan megértették. Az elért eredmény jóleső érzést aktivál bennünk, az esetenkénti közöny pedig még jobban megerősít a további munkára.

Az élet még előttünk áll. Reméljük, hogy módunk lesz majd a testvériséget a különböző magyar rétegekbe beoltani. E cél szolgálatába

A TURUL 'FESTETICH' BAJTÁRSI EGYESÜLET II. ÉVES TAGJAI

állítjuk majd minden értékünket. Megmutatjuk majd a szegény, gondtól ráncos homlokú, munkától kérges tenyerű magyar véreinknek azt az utat, amelyen minden keresztény magyarnak haladnia kell, ha nem akarja, hogy szélsőséges elemek áldozataul essék.

Most pedig, mielőtt végleg búcsút vennénk az ősi „Alma Mater”-től és a szeretett Bajtársi Egyesülettől, hálás szeretettel emlékezünk meg *Körkönyv* Akos volt primus magisterről, aki éveken át vezette a B. E.-t. Őszinte szeretettel mondunk köszönetet *Nyíredy* István dr. primus magister bajtársnak azért a lelkes vezetésért és őszinte, lázadásigot nem ismerő sok-sok támogatásért, mellyel mindenben segítségünkre volt. Fájó szívvel köszönünk el *Wölner* Ferenc dr. tb. örökös főlovászmester bajtárstól, a *Festetich* B. E. jelenlegi vezérértől is. Soha sem felejtjük el mindenben velünk érző magyar szívét.

Köszönjük a nagytekintető Tanári Testület megértő együttérzését, s a város keresztény magyarjainak munkánk iránti gyakori érdeklődését is.

Utoljára, de nem utolsó sorban pedig nektek mondunk „Isten hozzád”-ot kedves Bajtársaink. Fájdalmas a válás, de enyhíti az a tudat, hogy a barátság egy életre elmélyült bennünk. Fiúk! Dolgozzatok tovább! Ha a kemény harcban néha el is estek, ne csüggedjete! A kitartó munka gyümölcse csak késhet, de el nem maradhat. Még találkozunk! . . .

És most fejünkre tesszük a kopott, fekete turul-sapkát, mélyen a szemetekbe nézünk, azután *magyar szívvel* köszönünk el:

Hajrá Turul!

Juhász József.

ÉVFOLYAMUNK SPORTELETE

„Ép testben, ép lélek” . . . Ez a klasszikus mondás lebegett évfolyamunk hallgatói előtt, akik, a nagyon megnövekedett tanulmányi elfoglaltság ellenére is, tevékenyen résztvettek a három év alatt Akadémiánk sportéletében. Egyesek szórakozásból álltak be a labdarúgó csapat-

ba, vagy jártak ki teniszezni, evezni vagy atlétizálni, vivni vagy célbalőni. Mások pedig komoly trainingekkel készültek a különböző versenyekre, mérkőzésekre, hogy ezzel a testnevelés terén is öregbítsék az óvári gazdaszok jó hírnevét.

Akadémiánk sportegyesülete (MOGAAC) a jövő évben ünnepli sikereiben gazdag 40 éves fennállását. Az eddig lezajlott 39 év alatt a MOGAAC hírnevét elsősorban az atlétika alapozta meg. Ennek, a csonka Hazánkban már jól ismert hírnévnek gyarapításához, öregbítéséhez évfolyamunk tagjai szép eredményekkel járultak hozzá. Évfolyamtársaink között találunk dunántúli, kerületi válogatott atlétákat, akik ezeken a versenyeken a MOGAAC múltjához méltóan szerepeltek. Találunk közöttük még főiskolai bajnokságon helyezett, kerületi bajnokságokat nyert atlétákat is.

Vegyük most sorra évfolyamunk atlétáit, akik közül egyesek már tekintélyes sportmúlttal jöttek Akadémiánkra, mások viszont csak itt indultak szép fejlődésnek.

Juhász József az 1927—1932 években mint Jászapáti gyorsúszója ért el szép eredményeket, számos házi, kerületi és vidéki (Gyöngyös, Szolnok, Eger, Debrecen, Székesfehérvár, Jászberény, stb.) versenyen. Mint ifjúsági úszó az 1936. évben 50 m-en 29,8 mp-s időt ért el. A MOGAAC-

ban mint hármasugró ért el szép sikert 1936-ban 12'96 m-el gazdászbajnok lett. Az országos löiskolai bajnokságon 13'12 m-el második, az északnyugati kerületi bajnokságon 13'28 m-el második lett. 1937-ben gazdászbajnokságát megvédte 13'30 m-el, ami gazdász rekord. Megnyerte ugyanabban az évben É. Ny. kerületi bajnokságát is.

Krafft H. Walter már Szarvason, középiskolás korában is versenyzett, ahol a 2000 m-t 6'28 perc alatt futotta. Mint óvári gazdásznak 800 m-en 2'08, 1500 m-en 4'42 perc volt a legjobb ideje. A gazdász és löiskolai bajnokságokon figyelemreméltó eredményeket ért el.

Németh László mint MOGAAC atléta ért el érdemleges eredményt. A löiskolai kezdőversenyen 400 m-en 55'2 mp-vel második lett. 1936-ban a gazdászbajnokságon 400 m-en 54'6 mp-vel második, 800 m-en 2'14 perccel harmadik lett. 1937-ben a gazdászbajnokságon 100 m-en 11'5 mp-vel 200 m-en 23'8 mp-vel első, illetve második lett. A soproni FAC ellen a 100 m-t 11'6 mp-vel, a 400 m-t pedig 55'5 mp-vel nyerte meg.

Szentmártoni Radó József szintén csak mint óvári gazdász versenyzett eredményesen. Mint magasugró legjobb eredményét 1936-ban érte el az É. Ny. kerületi bajnokságon, ahol 165 cm-el második lett. 160—164 cm-t ugorva több löiskolai és gazdász versenyen ért el jó helyezést.

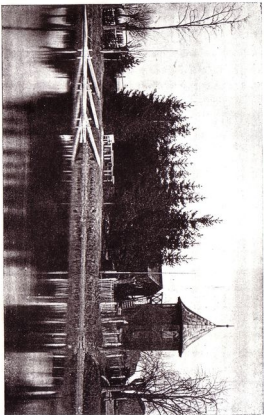
Schrumpf Károly mint gerelyvető már régebben versenyzett. Mint pozsonyi középiskolás, 1930-ban, gerelyvetésben megnyerte Pozsony város és kerületi bajnokságát. 1934 óta versenyez Magyarországon és azóta megnyerte É. Ny. kerületi bajnokságát 53'31 m-el. 1934-ben volt először dunántúli válogatott Steierország csapata ellen. 1936-ban szerepelt először mint MOGAAC atléta és mint ilyen megszerezte 56'67 m-es dobásával a Magyar Atlétikai Szövetség ezüst jelvényét. Majd másodszor is dunántúli válogatott, amely alkalommal 54'74 m-el második a Steier válogatott elleni versenyen. Mint óvári gazdász-atléta még néhány vidéki bajnokságon, löiskolai bajnokságon, kerületi válogatott és egyéb versenyen szerepelt sikeresen.

Somogyi Lajos a MOGAAC színeiben érte el legszebb eredményeit. Legjobb eredménye 12'28 m, mellyel 1937-ben a gazdászbajnokságon második, az É. Ny. kerületi bajnokságon 12'02 m-el szintén második lett a hármasugrásban.

A MOGAAC önállóan működő evezős-szakosztálya *Szabó Károly* évfolyamtársunk vezetése alatt egyesületi rekordot ért el, amennyiben tagjai nem kevesebb mint 13.200 km-t eveztek 1937. nyarán.

A MOGAAC labdarugó csapatának egyik erősege és leg-

A HALLGATÓK ATLETIKAI CLUBJÁNAK CSÓNAKKIKÖTŐJE ÉS FÜRDŐTELEPE

... több játékos Juhász József volt, másik értékes, hasznos tagja pedig Homogyi Lajos.

Céllövészetünk lelkes irányítója, az 1937—38. tanévben, a szintén előfolyamtárs Rohling Ágoston volt.

Új szakosztály megalakulása is két évfolyamtársunk nevéhez fűződik. *Dr. Bathó János* és *Schrimpf Károly* 1937-ben megalakították a sakkosztályt, a MOGAAC keretén belül. Ez a szakosztály a környék sakkozóit hozta egy táborba. Első versenyünkön 21 résztvevő közül csak hat volt gazdász, a többi városi és környékbeli sakkozó volt. Győztese: dr. Bathó János volt. Tudásánál és játékintelligenciájánál fogva méltóan került az első helyre.

Most, mikor mint *sárguló gazdászok* elhagyjuk az ősi *Alma Mater*, hálásan köszönjük *dr. Révy Dezső* tanárelnökünk fáradságot, akadályt nem ismerő, lelkes munkáját. Kérjük őt, hogy utódainkat is megértő szeretettel támogassa és vezesse.

Köszönjük *Kovács Imre* testnevelő tanárunknak is lelkes igyekezetét, szaktanácsait, melyek mindenkor csak fejlődésünket szolgálták.

Végül pedig búcsúzunk a szép sportpályánktól, a dunai „stég”-től, melyek sok kellemes emléket rajzoltak maradandóan emlékezetünkbe. *Mindig szeretettel gondolunk vissza a MOGAAC-ban eltöltött három esztendőre.*

Schrimpf Károly.

A MOGAAC-SPORTTELEP A FŐHERCEGI PARKBAN

APRÓSÁGOK ÓVÁRI ÉLETÜNKBŐL

1935 szeptember. Megérkezés. A gyorsvonat csak 1 percre áll. Gyors csomag leadás és a vonat máris dübörögve rohan a váltókon át, lámpái lassan az őszi est homályába vesznek. A gazdasz-könnyek és álmok városában: Magyaróvár ott vagyunk.

MAGYARÓVÁR, FŐ-UTCA

Első tanítási nap. Együtt van az egész társaság. Kis csoportok alakulnak ki. Mindenki a másikat nézi. Utolsó percben megjelenik Grábner Erna és Elekes Piroška. Önkéntelen nyakkendő igazítások és hajlesimítások után ünnepélyes bemutatkozás.

Az első órát Karkovány Ákos tartotta. Index aláírás és adatok felvétele: ki hol született, hol végezte a középiskolát, milyen eredménnyel és fizikából milyen osztályzata volt?

Múltak a napok, ismerkedtünk és élveztük a gazdaszélet szépségeit. Megtákkultak a „klikkek”. Tudományos meghatározás szerint,

AZ AKADEMIAI HALLGATÓK KONVIKTUSA

ezen az évfolyam néhány tagjának olyan egysülését értjük, melyben az „ahány párt, annyi akarat” elve érvényesül. Nevük is volt: „hetes fogat.” Idővel azután a külön utakon való járás megszűnt. Minden, együttesen át-szenvedettkollokvium és vizsga közelebb hozta egymáshoz az évfolyam tagjait.

Első kollok-

ÓVARI GAZDASZORI

Miska lett. Az agytruszt tagjai jártak ugyanis a legtöbbször „hivatalos vizitekre” a tanárokhoz, két-háromszor megismételve egy-egy kollokviumot.

Igy mult el a tél és sok mulatsággal, bállal tarkítva a farsang is. Megíótt az első óvári tavasz, mely szépségeivel még öreg Lacza Vili barátunk szívét is megihlette. Elment tyukásznak. (Az esetleges félreértések elkerülése végett megjegyezzük, hogy az Avaria iskolaszövetség által évenként megismételt mesterséges keltetések főirányítója lett.)

Tavasz nem lehet szerelem nélkül! Szerelem meg nem lehet szere nád nélkül. Egy hangulatos éjjelen, még hangulatosabb baráti poharazgatás után, az évfolyamunk pár tagja elhatározta, hogy Elekes Piroskának éjjeli zenét ad. A gondolatot, melyet számos ifjú szív titkos heve fűtött, tett követte. A Rózsa-utcába való befordulás után rázendített a banda: „Maros vize folyik csendesen...” s egy bábeli hangzavar közepette eljutottak a dalban odáig „...szüret után lesz az esükvöm...”. Mindenki áhítatos szívvel figyelt a kivilágosodó ablakra és miközben Piroška a boldogságtól elröppenni akaró szívét fogta, a Rózsa-utca vészes hangú álomkedvelője, Krolopp Alfréd, volt igazgató, feltépte ablakát és fenyegetve kikiáltott: „Inkább tartsák meg most az

viumunk agrogeológiából volt. Már hetekkel előbb, még a középiskolából magával hozott nagy búzagalommal, mindenki ezt tanulta. Titokban reménykedtünk, hogy egy jelessel vagy legalább is egy jóval alapozzuk meg akadémiai tanulmányainkat. De az akadémikus tervezett... Soltész tanár végzett! Senkisésem számított ugyanis az általa behozott közetmintákra. Így a legjobb szóbeli feleletet is lerontotta, hogy a szegény kollokvens a gránitra palát, a trachitra mészkövet mondott.

A további kollokviumok során kialakult az „agytruszt”, melynek koronázatlan királya Rábl

LÓNyai HERCEG KASZÉLYA, OROSZVÁROST

esküvőt, csak menjenek már haza!"

Az állandó baráti érintkezés hatása alatt kialakultak a becenevek is. A közismertek ezek voltak: Bathó—Apó, Bujáki—Gottfried, Bercelly—Naca, Erdőhelyi—Fácán, Körös—Dubai, Martin—Luckó, Mild—Gáji, Radó—Aró, Schrimpf—Sirály, Spick—Leó, Szabó—Muxi, Szelényi—Plébi, Szieberth—Matyi, Zábó—Bimbó, Juhász és Horváth: a „két reciprok”.

ACSI CUKORGYÁRI KRÁNDULÁS

Igy múltak vidámságban napjaink és közeledett az első év vége, amikor tanulmányi kirándulásra mentünk Szilávik, kertészeti felügyelő úr kíséretében. Az oroszvári hg. Lónyai és a raikai híres sziklakertészeteket akartuk megtekinteni. Már maga az elindulás is nagyon viharos volt. A szűk autóbuszban alig fértünk el. Az autóbusz megakadt az úton, — egyszóval változatos út volt. A visszatérésről nem is beszélve! Ennek viharosságát még fokozta, hogy a kertészetek megtekintése után a társaság egy kis kocsmába telepedett, élénken dolgozva azon a nemzetgazdasági programon, mely a borfogyasztás emelését célozza. Visszafelé jövet az autóbuszban néhányan gyakorlatilag is követték a nagy Széchenyi mondását: „Tengerre magyar”.

Az óvári tavasz Hartyáni Imsit sem hagyta nyugodni. Vett magának egy csoda-motor-kerékpárt! Ez az alkomány kellemetlen szagú és piszkos volt. Nagy zajt csinált és ezen fontos tulajdonságai betetőzéséül néha ment is. Arról volt híres, hogy minden vezetés nélkül

HANSÁGI SZESZGYÁRI KRÁNDULÁS

megtalálta az utat Mosonba. Igaz, hogy annál nehezebben talált onnan vissza.

Évfolyamunk nagy husárja, Fluck Gyuró, egy ízben eredeti gazda öltözékben jött haza, nagy sárosan, a gazdaságból. Egy rendőr sanda szemekkel mérte végig Gyuró nem sok bizalmat

keltő alakját és megszólítja: „Vándor? Gyuró feltalálva magát, jó alföldi magyarsággal válaszolja: „Az a!” A rendőr folytatja a vallatást: „Honnan jön?” Gyuró: „Szegedéből.” A rendőr elismerőleg néz végig Gyuró hatalmas, sáros, terepjáró cipőjén és vaskos botján miközben tovább faggatja: „Hova megy?” „Haza!” feleli Gyuró csak amugy félvállról. „Haza, hová haza?” kérdezi nagy kíváncsián a rendőr. „Csak ide a konviktusba!” feleli elmenőben Gyuró — mire a rendőr nem tudta, hogy a nagy bocsánatkérésről hová legyen. Azóta talán még az igazi vándort sem merik megszólítani az óvári rendőrök, félnek attól, hogy egy szegény, „munkától agyongyötört” gazdászra bukkannak ismét.

Két elszakíthatatlan jó barát is volt az évfolyamunkon: Berczelly és Bagoly. Lakótársak voltak, gazdásznyelven: „lérij és feleség.” Bagoly Pityut egy izben heves foglájás gyötörte, de valószínűleg félelemből, nem ment az orvoshoz. Berci hiába prédikált, minden jó szava csak falrahányt borsóként pattant vissza Pityu csökönnyös fejéről. Pityu éjszakákat faggatott át s kalapkurával próbálkozott, de semmi sem használt. (A kalapkúra gazdászszabadalom és a leghatékonyabb gyógy mód, — állítólag — minden lelki és testi betegség ellen. Lényege, hogy a kis kocsmában, az ember egy kalapot tesz az asztalra és addig iszik, míg kettőt nem lát a helyében.) Berci végül is cselhez folyamodott és másnap azzal ébresztette Pityut, hogy: „aranyos kis komám, nekem is fáj ám a fogam!” Közös egyetértéssel így elmentek a fogorvoshoz. Elsőnek Berci ment be a rendelőbe és megmondta az orvosnak, hogy neki nincsen semmi baja, csak féltve szeretett „oldalbordája” nem akart eljönni, így tudta csak elcsalni. Nagy ijedelmek között Pityu következett. Nem tartott sokáig a fájdalmas műtét, Pityu pár perccel később két foggal a zsebében távozott el az orvostól. Hogy a történeti hűségén se essék csorba: a nagy veszteséget a lucsonyi csárda, gyertyafényes, kecskelőbű asztalainál, jóféle zöld-Szilvánival igyekeztek csökkenteni, nem csekély sikerrel. Három napig az Akadémián nem voltak láthatók.

Sok öröm és keserűség között mult el az első év. Azután jött a második és folytatódott a vidám és gondtalan élet. Csak egy-egy kollokvium zavarta meg a munkátlanság édes óráit. Egyik legjobb eset Martin Luckóval történt földműveléstani kollokviumon. Luckó kapja a kérdést: „Mondja el kérem a talaj alkotórészeit!” Hosszas töprengés után kivágja Luckó: „Kavics”. „Jól van Martin úr, mondja csak tovább” — szól a jószívű professzor. Luckó hosszasan gondolkodik, majd felvidulva, örömtől sugárzó arccal mondja: „Apró kavics”. „Ezt már hallottuk”, mondja mérgesen, türelmét veszítve a tanár. „Mondjon másokat!” Luckó töpreng, majd félénken mondja: „Hu . . . Humusz!” „No végre, Martin úr, halljunk hát hamar még egy párat.” Luckó most már bátrabb és talán saját, nem is remélt, tudásától megilletődve rebegi: „Humuszos kavics”. Nem tartom illőnek, hogy a kollokvium végső eredményéről e helyen beszámoljak.

Második akadémiái esztendőnk legmegekapóbb eseménye Akadémiánk felséges patronusának, Frigyes főhercegnek, temetése volt. Még mindnyáian emlékszünk kedves, őszhajú alakjára, amikor nap-sütéses napokon, kedvenc daklikutyájával, kiült a kastély előtti padra és kedvesen viszonzta köszöntéseinket. Szívünkbe zártuk örökre ked-

ves, jovialis alakját. És titokban megsirattuk, mikor 1937. január első napjaiban utolsó útjára vitték. A fejedelmi pompa, melyet végigszűrés-ként megadtak a Királyi Ház nagynevű tagjának, mindnyájunk számára felejtethetetlen és nagyon szomorú élmény volt. Mig a Kormányzói pár, Alfons spanyol exkirály, Jenő főherceg, Albrecht főherceg és még számosan utolsó útjára kísérték, mi elfogódottan állottunk és gondolatban búcsúztunk attól, akinek oly sokat köszönhetünk, s akinek családja teremtette meg az ősi óvári Akadémiát. Emléke összenőtt Akadémiánk emlékével és ez örökké megmarad bennünk.

A második szigorlatának hatása alatt meglagyott a mosoly az ajkainkon. Az eredmény szomorított el? — vagy talán más — nem tudjuk. Talán mert előtt a harmadik esztendő, mely szépségekben vetekedett ugyan az első kettővel, de éreztük már mindnyájan, hogy ezek az utolsó napok. Néhány kedves epizód ebből az évből is van: Évfolyamunk hiperudvarias egyénisége, Juhász Jóska, udvariasságának majdnem áldozata lett. Felment Pestre és, mint aféle jó vidéki, valószínűleg nem nagyon lelte helyét a nagy város forgatagában. A testnevelési főiskola társalgójában nagy előzékenységgel mutatkozott be mindenkinek és mikor körülnézett, észrevett egy embert, kinek még nem mutatkozott be. Odamegy: „Juhász József vagyok Magyaróvárról”. A válasz: „Pincér János vagyok innen az étkezdéből.”

Van az idei első évfolyamon két nagyon kedves kollégina, kik már ősszel elhozták a tavaszt Óvárra. Az egyik Mosonba való. Nagyon szívesen foglalkozik a takarmányozástannal, különös tekintettel az állati szervezet sóforgalmára. Ezt pedig országszerte híres „sóforgalmista” Raffensperger barátunk tanítja a legnagyobb eredménnyel, talán egy kis él van benne, ha azt mondjuk, — főleg mosoni lányoknál.

Az utolsó akadémiai évben egyik legszebb emlékü kirándulásunk, az ácsai cukorgyári kirándulás volt. A gyárnak a vezérigazgató úr szakszerű magyarázatával és útmutatásával kapcsolatos tanulmányozása mellett igen nagy gondot fordítottunk a cukorfogyasztási fejkvóta növelésére. Az étkezdeben a késő estig tartó cigányozás és tánc, no meg néhány hordó sör, bor és a fejedelmi ebéd, — de ettől eltekintve Patzenhofer vezérigazgató úr kollégialis barátsága, mindnyájunk szemében Akadémiánk mecénásává avatta őt és ez az érzés egyenes arányban növekedett bennünk az elfogyasztott borok literszámaival.

Tenyészállatvásár előtt egy héttel már az évfolyam létszáma erősen fogyott, miként a gyertyaszál. Azt hiszem a Grillek, lokálok és Dancingok különös tekintettel az Arizonára és Schrimpf Karcsira, aki a legcsábítóbb női mosolyok közepette is édesdeden aludt a bárasztalra borulva — vonzották a falú egyszerű gyermekeit a fővárosba. A visszautazással nem volt baj, mindenki előre megváltotta a jegyét. De volt, aki a kalapját és kabátját elhagyta, szívek elhagyásáról nem szól a legenda.

Utolsó napjainkat már befelhőzte a vizsgák közelségének nyomasztó érzése. Vége van a kacajnak, a mulatásnak és vége van annak a felejtethetetlen szép három évnek, melyet örömben, boldogságban és gondtalanságban együtt töltöttünk.

Dr. Bathó János.

MULATTUNK IS...

1931-ES GAZDÁSBÁLÓRÓL

jóindulatú, szinte vállveregető támogatása.

Önkéntelenül valami sóvárgás féle tört elő lelkünkéből, mikor tartunk majd mi is ott, hogy hozzánk fordul a „balek” segítségért?! Elérhetetlennek látszott akkor ez a messzi idő és ma, visszanézve, távozóban, újra megilletődötten állunk az öreg épület előtt és nézzük a fekete betűket.

Mulattunk is... A hagyományos balek-bál ugyan elmaradt az első évben, de pótolták a „Hungária” táncos teái, ahol megismerkedtünk az óvári hölgykoszorúval, s most már, az új ismeretségek titkos tüzeben égve, vártuk az igazi nagy eseményt — a *Gazdászbalót*. Ennek a napja is elérkezett, de sokkal könnyebb ezt leírni, mint az előzményeit végigfutni. Igen: futni, mert mindenki futott. Szmoking- és frakk-hossz volt.

Az egész balek társadalom Brown-féle molekuláris mozgást végzett. Óvár egyik határbólaszmokingot, a másikkból az ingmellel, a harmadikból a lakkcipőt hőmozogta össze. És talán volt közöttünk olyan is, aki „használati utasítás” alapján öltözött. De végre is megjelentünk, 1936. január 12-

1931-ES GAZDÁSBÁLÓRÓL

én, a Műselyemgyár Kaszinójának nagytermében és kissé elámul-
tunk. Hát hogyné, a „Hungária”-teák tán-
cos kislánya, aki csak
úgy olvadt az előző
teakon, most mint va-
lami hercegnő libezett
elénk, kölényesen, pazar
„nagy estélyi”-ben.
Persze, neki könnyű
dolga volt, egy darab-
ból volt a ruhája s nem
kellett öt felől össze-
hordania. Azért hamar
egymásra találtunk s
hajnal tájban már úgy éreztük, hogy kinőttünk a balek cipőkből.

BÜCSÜZÁS A TANARI KARTÓL

Minden év február elsején Akadémiánk táncos hada Győrbe hi-
vatalos, a Gazdatiszti bálra. Ide a múlt tradíciójához igazodva, mi
is eljutottunk. Hogy ennek a „tradíció” szónak mi ebben az esetben a
sajátos jelentősége, azt minden volt gazdász tudja és minden leendő
gazdász meg fogja ismerni.

1936 május 22-én volt a Valéta. Búcsúztattuk a harmadéveseket. Min-
den dicsekvés nélkül mondhatjuk — kitettünk magunkért. Került ki
közülünk cigánykaraván, mili-mári, gyerekbiciklis abesszin harcos,
hordó tetején trónokor apacsok és festői magyar arató csoport. Az egész
akkori harmadév megilletődött a tiszteletükre rendezett színpompás fel-
vonulástól. Ez a megilletődésük csak fokozódott, amikor az általunk
elfogyasztott italok számláinak kiegyenlítésére került a sor, amit ők, a
tradíciókhoz híven, de elég könnyelműen, vállaltak.

A második évben már sugárzó öntudattal léptünk Óvár öröklé-

BALLAGÁS

szeles területére. Es
kezdtek a szurkolást
az előző év elha-
lasztott kollokvium-
maiért és vizsgáiért.

Ekkor már mi
rendeztük a „balek”-
bált, 1936. október
8-án. Nem titkolható
kárörömmel vonul-
tattuk fel a közönség
előtt a mi előző évi
lélszégünk nyomaiba lépett ifjú tár-
saságot. 1937. január
15.: a Gazdászbál
dátuma. Itt már ki-

BALLAGÁS

kat nyomta. Igyekeztünk is becsülettel megfelelni a nehéz feladatnak. A ballagáson néhány új jelmezt mutattunk be: Gandhi, az ősember s még néhány eredeti dolgot, de az eféle bobóságot már inkább a fiataloknak engedjük át. A Marquetand-nál rendeztük a bált, az ősrégi park közepén, a százados lák alatt. A gyönyörű zöld keret, amelyből a magyar mezők tiszta illata áradt a bálterembe, egy feledhetetlen éjszakánk keretét is jelenti.

Végül elérkezett az idő, ami nem is olyan régen ködös valószínűtlenség volt csupán: *harmadevesek lettünk*. Es újra meg voltunk illetődve. Valahogyan megszorította szívünket a szó: *utóljára*.

Igen, utóljára rendeztünk balekbált 1937. november 8-án. Utóljára bajlódunk a január 16-iki gazdaszbál rendezésének gondjaival. Ennek a remekül sikerült bálnak utóregzései a csillagos égig hangzottak még másnap dél felé is.

Utóljára mulattunk még egy nagyot a MOGAAC 1938. február 12-iki jelmezes bálján, amelynek meleg hangulata most talán még élénkebben zsong bennünk.

Az idei Valéta már nem nem a mi gondunk. Ezt már csendben várjuk. Várjuk, hogy a fiatalok kitegyenek magukért, és utána, az örömteli búcsú percében, könnyes szemmel szorítjuk meg majd kezeiket.

Igen, mulattunk is... Itt nem sorolhatjuk fel azokat a mulatságokat, amelyeken nem egységesen vettünk

csit „otthon” voltunk. Már megjelent egy-egy saját frakk- vagy szmoking tünemény is. „Beszerzésük” azonban, az előző évi tapasztalatok alapján, lényegesen könnyebben ment. Főlényes nyugalommal szemléltük a balek-had tanácsalanságát, majd tülekedését. Általában kezdtünk kissé öreguraskodni.

Az 1936 máj. 20-iki Valéta-bál megrendezése is a mi férfiúi vállain-

1938-AS GAZDASZBÁL

részt, bár sok volt ilyen is. Ezek talán kisebb gyöngyszemek emlékezetünk aranykeretében, de éppen úgy kísérik bennünket az élet rögzös utjain, felüdülést, megértést, örömet sugározva, mint amelyekről itt részletesen megemlékeztünk.

Talán ezek a tiszta örömet sugárzó *élmények* tanítanak meg bennünket arra a sajátos életfilozófiára, hogy nincsen semmi olyan távol, ami — legalább lélekben, vagy fényesített emlékképben — ismét közel ne jöhetne. És semmi sincs olyan közel, hogy lassan el ne távolodna tőlünk. Lehet, hogy fiatal éveinkben ezért rejtünk el mélyen és gyakran tudatosan annyi sok szép emléket. Lehet, hogy már ilyenkor mentjük át a friss, mozgalmas élményeket a fáradt öregségbe. Úgy érzem, hogy mikor így átvonulok az elmúlt, három akadémiái év emlékrétegén, lassan megvilágosodik bennem a történések végső értelme: az egyetlen boldogító valami az emlékezés.

A MOGAAC-BÁL FALDISHÉSE

A MOGAAC-BÁL FALDISZITÉSE

Allósor: Kárpó Mária, Milla Hugel, Ujházy Károly, Heilhammer Tünde, Schmoek Berta, Szecsenyi Berta,
Németh Il., Szecsenyi Il. — Ülászor: Heim Panni, Babocs Laci, Neuberger Béla, Orvassy Bobby, Gyöfi
Berta, Teflat Györgyi.

VIZSGÁMRA . . .

Ita, a „Szomorú vasárnap” dallamára: Sárffy Éde.

Háromból lementem, ezelőtt két héttel,
Istenem mi lesz a megmaradt kettővel?
Primus Magisterünk meghívott vadászni,
S erre sem bírtam az ágyból kimászni.
Lehajtom fejemet a csipkés párnámra
S leperreg előttem, borzalmak borzalma:
A vizsgák lázálma.

Szomorú vasárnap, száz fehér virággal . . .
Dezső bá'! ne kérdezd: mi van a csirával
Karkovány Ákosnak osztályzó hengere,
Mint egy rossz magocskát, majdnem kipergete;
Vutskits is megjött a korcsolyapályáról,
S elvágott vagy hatot en block a javából,
A fene közgázból.

Csontjait dobálva Nyíredy jön felém,
Az epistropheust teszi le elbém,
Mondja csak barátom, mi van a bendővel,
S máris jön a Varga, a benzol-gyűrűvel.
Mi az az aspirin, mi az az alkohol?
Megiszom szívesen, leinni nem tudom,
S jélévre elbukom.

BÚCSÚSZÓ

Mosolygó derűjével ömlik be a csillogó májusi napfény a komor hangulatú előadóterembe; gazdaszéveink utolsó napjait töltjük a jólismert padokban. Jövő terveink útvesztőiben barangolva hallgatjuk már az üzemtan beszélő számaait vagy a kémia rejtelmes képleteit és próbálunk megbirkózni velük.

De a lelkünk már más utakon jár. Gondolataink villámvonatával végigszágulunk ezen a három esztendőn. Néha úgy tűnik fel, hogy csak napok teltek el a szép szeptemberi délelőtt óta, mikor a Veni Sancte hangjainál először összejöttünk. Pedig három hosszú esztendő emlékével gazdagodtunk. Mennyi örömet és bánatot, sikert és csalódást, beteljesült és derékban kettétört reményt takar ez a három év! Léleekben még éljük fiatalságunk legszebb és leggondtalanabb éveit. A gyönyörű tavaszi természet aranylátóival még eltakarja előttünk a küzelemmel és kétségekkel teli jövőt, de kezünk már emelkedik a búcsúkézfogásra, mely megpecsételi három év minden szép emlékét. És összehoz egy utolsó pillanatra barátot, ellenséget egyaránt, hogy aztán, talán örökre, elválasszon bennünket az élet.

De ne menjünk el csak így egymástól! Vigyük el magunkkal az életbe ennek a felejthetetlen három évnek minden örömét és bűját, minden emlékét és vigyük el ezen felül a barátságot is, az *összefartozás* örökös tudatát.

Szép pályát jelölt ki számunkra a sors s csupán tőlünk függ, hogy ezt még szebbé tegyük a magunk számára. Megtanultuk már, hogy az élet nem két oldalán megkent vajaskenyér — sokszor a vaj is hiányzik, a kenyérért pedig keservesen kell harcolni. A háború utáni Magyarországon kemény küzdelmet kell folytatni a mindennapi falatért és lesznek az életben percek — bár ne adja Isten egyikünknek sem — amikor keserves csalódással állapítjuk meg, hogy a legönteläldőzőbb munka is csak száraz kenyeret juttatott osztályrészül. De éppen ez a küzdelem teszi széppé a pályánkat. Vajon nem a legszebb-e a világon olyan gépezetben dolgozni, melyről tudjuk, hogy élete vagy halála a nemzet hasonló sorsát is jelenti?!

A magyar mezőgazdaság terén éppen miránk, az Akadémiáról kikerülő, okleveles gardákra vár a legszebb feladat. Megkeresni és megtalálni azokat az irányelveket, melyek mentén haladva nem csak az okszerű mezőgazdasági termelés eddigi eredményeit tarthatjuk meg, hanem azokat messze túl is szárnyalhatjuk. Szeretni kell a magyar földműves osztályt, együtt érezni vele nemcsak létkérdéseiben, de szociális problémáiban is. Kezén fogni és vezetni, tanítani és támogatni azt a társadalmi osztályt, mely évszázadokon át, bár elnyomatásban élt, nem vesztette el faji öntudatát. Imádtá Istenét, két eszményt szolgált életével: hazát és munkát. Született, dolgozott, gyermeket adott a hazának és meghalt, azért a hazáért és azért az ősi rögért, mely keservesen szerzett, de mégis magyar kenyeret adott. Megoldani a korrallavult termelési rendszerek nagy problémáit, összhangba hozni a népszociális szempontjait a nemzeti termeléssel, — ezek mind, mind nagyrészen miránk, fiatalokra várnak. A mi feladatunk az, hogy ezek a

kérdések mind megoldódnak: eredményes és fokozódó termelés legyen a munka eredménye. Az élet örök forrása: a föld, mindnyájunk hazája, pedig egy békés élet keretében adja meg a magyar gazdának, munkásnak és birtokosnak egyaránt, a verejtékkel szerzett, de nem könnyel áztatott, magyar kenyeret.

Tisztában vagyunk mindnyájan azzal, hogy az élet nem fog mindjárt csinján banni velünk. Esztendőket leszünk kénytelenek, akár saját gazdaságunkban, akár máshol, kevés javadalmaszású és sok munkát kívánó állásokban eltölteni, míg csak valamire is visszük. Sőt az állástalanság lélekölő bizonytalanságával is szembe kell néznünk. Lesz közöttünk szerencsés, aki előre szalad a siker útjain és lesz aki lemarad. De egyikünk se feledje el soha, hogy mivel tartozik a másiknak. Ne történjen meg az, hogy a feljutott, hajdani jóbarát, nem is ismeri meg a lemaradt, talán állástalanul, éhesen, segítség nélkül vergődő társát. A három év emlékei és azok a baráti szálak, melyek ezalatt szövődtek, csak úgy válnak széppé és értékessé, ha kölcsönös megértéssel és segítséggel nemesítjük azokat. Bármilyen nehéz is legyen az út, mely ránk vár, becsülettel, a közéleti erkölcs szem előtt tartásával, lankadatlan és a'apos munkával mindnyájan elérhetjük céljainkat. De ne törekedjünk végtetek felé. A mai kor embere lelki és főleg politikai életében, felfogásaiban, különösen a világháború okozta súlyos kenyérharcból eredő bajok következtében, amugy is hajlamos a szélsőségekre. Találjuk meg magunknak, bízva Istenben és a saját munkánkban, azt az utat, mely nem alacsonyítja le az embert a legnehezebb viszonyok közepette sem. Dolgozók mindegyikünk a *köz javáért* és ezen keresztül saját boldogulásáért. A búcsú pillanatában, talán könnyes szemekkel, énekeljük:

„... szép idő volt, jó idő volt...!” — maradjunk meg egész életünkben gazdászoknak és barátoknak, hogy egy célkitűzéseit sikerrel megmegtutott élet végén, ha egyszer találkozunk, ugyanezt mondhassuk.

Egy német író — Bertha von Günzel — egyik regényét ezekkel a szavakkal fejezi be:

„Die Macht des Glaubens und die Kraft des Willens lacht über Vernichtung und spottet selbst des Todes; sie baut aus dem Nichts sich ein neues Leben auf und ein Dach für Alle, die gleiche Liebe und gleiches Hoffen eint!”

Kísérje végig az életben évfolyamunkat ez a néhány mondat. A szavak igazsága a tettekben fog megérni, s a gyümölcse a siker lesz. Megőrizve egymás barátságát és a felejthetetlen három év minden emlékét, bízom benne, hogy az nem is fog elmaradni. S most, mikor könnyes szemmel teszek pontot e sorok végére, együtt állunk mindnyájan az üresen és feketén ránk tekintő jövő előtt és búcsúzunk egymástól az évszázados diáknóta szavaival:

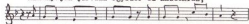
„Isten veletek Cimbordák!”

Gróf Königssegg-Rottenfels Miksa.

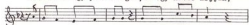
GAZDÁSZ HIMNUSZ

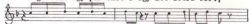
Mindnyájan jártunk egyszer az Akadémián,

Letettünk egy pár vizsgát, né egy-kettő híjján,

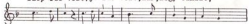
Megittunk egy pár szet a egy-két létra bort,

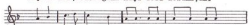
Az volt a legdicsőbb balek, ki szerte udvarolt,

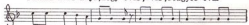
Szép ló volt, jó ló volt, kár, hogy elmúlt,

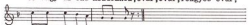
Ja; de kár, Feleségünk majd lesz nátkunk, aki

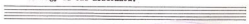
számon kéri majd, óvár, óvár, rongyos óvár

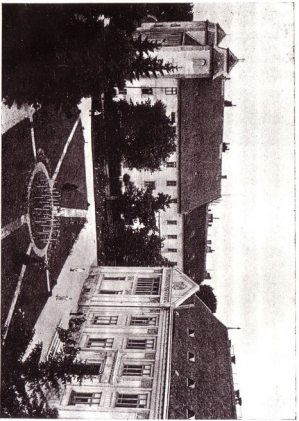
te vagy az oka mindennek, óvár, óvár, rongyos óvár,

te vagy az oka mindennek.

A Z A K A D E M I A R E G I E S U J E P O L E T E

Előszó: Vass József	5
Igazgató és Tanári kar	7—20
A III. éves hallgatók	21—37
Akadémiánk rövid története: Ferkis József	38—41
Emlékeim: gróf Kőnigsegg-Rottenfels Miksa	42—45
Három év az Emericánban: Mágory Géza	46—47
Három év a Turulban: Juhász József	48—50
Évfolyamunk sportélete: Schimpf Károly	51—53
Apróságok óvári életünkből: dr. Bathó János	54—58
Mulattunk is . . . : Rozman Ferenc	59—63
Vizsgámra: Sárffy Ede	64
Bücsűszó: gróf Kőnigsegg-Rottenfels Miksa	65 66
Gazdász himnusz	67

